

Dạy trẻ tập nói tại nhà thế nào cho hiệu quả

Nguyên nhân trẻ chậm nói

Do yếu tố bệnh lý của trẻ chậm nói đơn thuần

- Do dị tật cơ quan phát âm, viêm thanh quản, viêm tai giữa.
- Do một số vấn đề về thính lực khiến trẻ không nghe thấy hoặc khả năng nghe kém, đó cũng là nguyên nhân trẻ chậm nói dẫn đến những khó khăn trong việc nghe, bắt chước và sử dụng ngôn ngữ.
- Trục trặc trong vòm miệng như dính thắng lưỡi hoặc hàm ếch. Dây hãm ngắn cũng có thể hạn chế cử động của lưỡi khiến trẻ khó nói.
- Các bệnh về não như chấn thương sọ não, viêm não,... Khi não bộ bị tổn thương có thể dẫn đến tình trạng rối loạn chức năng của một số vùng. Trẻ tổn thương não có thể bị một hoặc nhiều dạng rối loạn ngôn ngữ, hoạt động, hành vi.

Do môi trường sống của trẻ

- Các bậc phụ huynh cho trẻ xem quá nhiều tivi, các thiết bị di động như iphone, ipad... có thể làm giảm thời gian vận động của trẻ, giảm tương tác xã hội và cơ hội phát triển ngôn ngữ. Ngoài ra nó cũng là nguyên nhân ảnh hưởng đến tính cách của bé như tính cách nóng nảy, bốc đồng, khó kết bạn,...

Theo hiệp hội Nhi khoa của Mỹ, Anh cũng khuyến cáo trẻ em dưới 2 tuổi không được xem TV. Bởi ti vi phát ra sóng, sóng này làm giảm khả năng hoạt động của máu trong não, khiến bé chậm chạp hơn so với bình thường.

- Trẻ học ngôn ngữ thông qua việc bắt chước ngôn ngữ của người lớn. Khi trẻ phát triển trong môi trường giao tiếp bằng hai hoặc nhiều ngôn ngữ có thể khiến trẻ mất rất nhiều thời gian và gặp nhiều khó khăn trong việc hiểu được ngôn ngữ của những người xung quanh.

Do đó, việc sống trong môi trường đa ngôn ngữ cũng là nguyên nhân ảnh hưởng đến khả năng nói của trẻ. Trong quá trình phát triển chế độ dinh dưỡng không đầy đủ cũng là nguyên nhân trẻ chậm nói so với lứa tuổi.

- Việc bỏ mặc không quan tâm dạy dỗ của cha mẹ, trẻ sống trong gia đình ít có sự giao tiếp giữa các thành viên, khiến cho trẻ ít có cơ hội phát triển ngôn ngữ.

Nguyên nhân trẻ chậm nói

Do vấn đề về tâm lý của trẻ

- Trong quá trình phát triển trẻ gặp phải cú sốc về tâm lý khiến trẻ rơi vào trạng thái mệt mỏi, bực bội hoặc lo sợ, khóc lóc, khó ngủ hoặc gặp ác mộng, hay giật mình, không giao tiếp với mọi người xung quanh.
- Trẻ sống trong gia đình có anh chị lớn, đòi hỏi gì thì được lấy, được cưng chiều quá mức, chỉ cần nhìn vào đồ vật mình thích là được đưa cho. Điều này có thể là nguyên nhân trẻ chậm nói hoặc lười nói chuyện với mọi người xung quanh.
- Trẻ bị ngược đãi trong thời gian dài khiến cho tâm trạng của trẻ luôn sợ hãi, trẻ tự thu lại với thế giới xung quanh và không giao tiếp với mọi người.

Trẻ chậm nói do tự kỷ

- Trẻ chậm nói do khiếm khuyết về sự phát triển của não bộ – chứng tự kỷ, ngoài những biểu hiện của chậm nói đơn thuần trẻ còn có thêm một số biểu hiện như khả năng hiểu lời của trẻ không tốt, khó ngủ, ngủ không sâu giấc, hành vi bất thường, khó hòa nhập, không thích người khác động vào người.
- Trẻ tự kỷ là một chứng rối loạn phát triển xuất hiện sớm trong những năm đầu đời của trẻ. Nguyên nhân là do trẻ gặp vấn đề về ngôn ngữ, khả năng giao tiếp như: không nhìn mặt người đối thoại, không hiểu và không sử dụng nét mặt, cử chỉ, tư thế cơ thể.
- Trẻ nói không phù hợp với mục đích: đáng lẽ trả lời thì trẻ nhắc lại câu được hỏi, nói nhại, nói vọng, câu nói của trẻ có ngữ đơn điệu, nghe véo von, thường có âm sắc cao hơn bình thường.

Trẻ bị chậm nói do bại não

- Não là trung tâm điều khiển toàn bộ các hoạt động của cơ thể như chức năng cảm giác, chức năng ngôn ngữ, chức năng vận động, chức năng tư duy. Bệnh bại não là một phần nào đó của bộ não bị tổn thương nên trẻ không thể thực hiện được chức năng mà vùng não đó điều khiển một cách bình thường được.
- Trẻ bị bại não thường gặp các bệnh như chậm phát triển tâm thần, rối loạn khả năng học tập, động kinh, các vấn đề về thính giác, thị giác, là nguyên nhân trẻ chậm nói.

Nguyên nhân trẻ chậm nói

Do trẻ chậm phát triển ngôn ngữ

- Chậm phát triển ngôn ngữ cũng là một trong những nguyên nhân trẻ chậm nói. Những nguyên nhân có thể gây ra chậm phát triển ngôn ngữ là do hoạt động bất thường của não bộ hoặc rối loạn trong quá trình học tập học.
- Trẻ gặp khó khăn trong việc tạo ra âm thanh và lời nói, việc sử dụng ngôn ngữ để giao tiếp hoặc hiểu những gì người khác nói. Các vấn đề về chậm phát triển ngôn ngữ và lời nói ảnh hưởng đến kết quả học tập của trẻ.

Trẻ bị chậm phát triển trí tuệ

Biểu hiện thường thấy của việc chậm phát triển trí tuệ là gặp các vấn đề trong giao tiếp như: chậm nói, không có ngôn ngữ nói, trẻ gặp khó khăn trong việc bắt đầu và duy trì cuộc hội thoại. Trẻ không hiểu những câu hỏi người khác đưa ra.

Dạy trẻ chậm nói tại nhà là việc mà các bậc phụ huynh cần tận dụng tối đa thời gian để ở bên trẻ và hiểu hơn về tình trạng của trẻ ngoài những lúc trẻ tham gia các lớp học can thiệp.

Dạy trẻ chậm nói tại nhà phải lưu ý những vấn đề gì?

Trả lời bé

Ba mẹ nên quan sát để hiểu bé muốn nói gì. Đặc biệt khi bé nói chuyện và đặt ra câu hỏi, ba mẹ nên trả lời bé để khuyến khích bé tập nói.

Không nên bắt chước lại ngôn ngữ của bé

Khi mắc chứng chậm nói, bé sẽ phát âm không chuẩn. Ba mẹ không nên bắt chước lại những từ phát âm sai mà bé nói, tránh gây hiểu nhầm là bé nói đúng.

Cách dạy bé tốt nhất là sửa lại những từ bé phát âm sai. Ba mẹ cần kiên nhẫn nhắc đi nhắc lại nhiều lần, bé sẽ có sự tiến bộ theo thời gian.

Tích cực nói chuyện với bé

Mặc dù bé gặp khó khăn khi giao tiếp, hay không thể nói và phản ứng lại bố mẹ thì vẫn nên tiếp tục nói chuyện thường xuyên với bé. Điều này sẽ cải thiện vốn từ ngữ, khả năng ngôn ngữ của bé khi mắc chứng trẻ chậm nói.

Đặc biệt, ba mẹ nên tích cực nói chuyện với bé mọi lúc mọi nơi. Mô tả cho bé hiểu bất cứ việc gì đang làm, điều này sẽ giúp tăng thêm vốn từ vựng cho bé.

Hạn chế cho bé xem tivi, điện thoại

Sử dụng điện thoại và tivi sẽ hạn chế khả năng giao tiếp của bé vì chúng chỉ cho phép tương tác 1 chiều. Bố mẹ nên tích cực nói chuyện, tương tác với bé để giảm sự nhàm chán của bé.

Một số bài tập dạy trẻ chậm nói tại nhà

Những bài tập bắt chước

- Bài tập ngôn ngữ cơ bản: giúp bé nâng cao từ vựng bằng những thẻ chữ cơ bản.
- Bắt chước khuôn mặt và âm thanh: ba mẹ làm mặt xấu cùng các âm thanh vui nhộn và đơn giản cho bé bắt chước theo (Aaaa, Uuuuu, Baaaa,...).
- Bắt chước tác động với đồ vật: ba mẹ có thể làm những động tác tương tác với đồ vật và khuyến khích bé bắt chước theo. VD: xúc cơm, cho bút màu vào hộp...vv.

Các trò chơi sử dụng ngón trỏ

Ba mẹ có thể chơi chi chi chành chành để tăng khả năng giao tiếp cùng khả năng tương tác của bé. Có thể dùng ngón trỏ chỉ vào các hình ảnh con vật, đồ dùng, sơ đồ cơ thể, đồng thời cung cấp từ vựng cho bé.

Các bài tập vận động môi miệng cho trẻ

Lưu ý: Những gợi ý sau đây có thể không hiệu quả lúc ban đầu nhưng **xin đừng từ bỏ** chúng quá nhanh chóng. Hãy thường xuyên lặp đi lặp lại, lúc này chưa được thì tiếp tục tập vào lúc khác. Có thể sử dụng các bài tập vận động môi miệng cho trẻ khi trẻ cùng chơi với bạn hoặc cả nhà cùng chơi với nhau, bé sẽ cảm thấy thích thú và không nhàm chán. Hãy cho con bạn thời gian để điều chỉnh và học các kỹ năng mới.

Các bài tập tập vận động môi miệng cho trẻ

Tăng cường hơi thở – sử dụng các bài tập về phổi:

Điều khiển hơi thở cũng quan trọng đối với sự điều khiển các âm. Bạn có thể sử dụng các bài tập sau đây để luyện hơi thở cho trẻ:

- Các bài tập thở sâu (cơ hoành và phổi).
- Các bài tập thư giãn.
- Tạo ra các âm đều đều.
- Tạo ra các âm đơn.
- Các bài tập thể chất luyện kỹ năng vận động thô (chạy, trèo, đạp xe, các môn điền kinh, v.v)
- Thổi bong bóng dùng dụng cụ thổi bóng hoặc qua một cái ống hút.
- Thổi hoặc hút qua một cái ống hút.
- Thổi sáo.
- Thổi chiếc thuyền cho nó trôi trên nước.
- Thổi bong bóng xà phòng tắm cho nó rơi khỏi tay bạn hoặc tay trẻ.
- Thổi những chiếc lông, thổi cơm nóng khi bé ăn.
- Phà hơi thở vào một chiếc gương hoặc cửa sổ để tạo ra một hình gì đó.
- Thổi chong chóng giấy và làm cho chúng quay.

Các bài tập vận động môi miệng cho trẻ

Các bài tập với các khoang mũi, miệng – cảm nhận về lưỡi và miệng:

Một số trẻ không nói được có thể không cảm nhận được về lưỡi và môi của mình, các bộ phận này vô cùng quan trọng cho việc tạo ra các âm. Dưới đây là các bài tập giúp khuyến khích sự nhận thức về môi miệng và sự vận động của lưỡi cũng như sự phối hợp các cơ quan phát âm khác:

- Bôi mật ong hoặc mút lên môi của con bạn và xung quanh miệng trẻ để bé liếm bằng lưỡi của mình.
- Thè lưỡi của bạn ra ngoài và bảo con bạn bắt chước theo. Hãy đưa lưỡi của bạn lên/xuống, sang phải, sang trái, liếm quanh miệng, uốn cong lưỡi lên, v.v.
- Thổi một chiếc lông, một cái lá hoặc một mảnh giấy cho bé và ngược lại
- Ngậm một mảnh giấy giữa hai môi.
- Phồng má và xem liệu con bạn có bắt chước bạn không
- Búng lưỡi bấu môi và nhìn xem con bạn có thể bắt chước bạn không.
- Hôn và gửi nụ hôn theo gió.
- Thổi ống hút, tạo ra các âm thanh thông qua việc thổi (ví dụ như thổi sáo), thổi bong bóng, thổi vào một cái gì đó (ví dụ như thổi qua một cái ống hút tới các quả bóng bằng giấy).

- Bắt chước các khuôn mặt trong gương. Tạo ra các nét mặt khác nhau: khuôn mặt với cái môi dẩu ra, khuôn mặt đang mỉm cười, nói ‘oo’, ‘ee’, lưỡi thè ra, thụt vào, lên xuống, liếm mép, cong lên, v.v.
- Chơi các trò chơi bắt chước tiếng kêu của các con vật
- Hát các bài hát và các giai điệu
- Chơi các trò chơi với các từ không có nghĩa nhưng có âm điệu.

Chúng ta cũng có thể khuyến khích sự vận động và sự phối hợp các cơ quan phát ra lời nói bằng cách cải thiện các thói quen ăn uống của trẻ.

- Khuyến khích con bạn ăn các thức ăn cứng như: hoa quả, rau, và bánh mì.
- Cho thức ăn vào giữa hai hàm răng ở bên phải hoặc bên trái miệng để khuyến khích trẻ nhai.
- Giúp con bạn ngậm miệng lại trong khi nhai. Khen bé khi bé cố gắng.
- Nhẹ nhàng mát xa các cơ má trẻ bằng cách xoa vòng tròn sử dụng các đầu ngón tay. Tập các bài tập này trong giờ tắm như một phần của hoạt động

5 mẹo chữa trẻ chậm nói tại nhà đơn giản và hiệu quả

1/ Quan sát màu sắc trẻ thích

Cũng giống người lớn, trẻ nhỏ cũng có một màu sắc mà chúng đặc biệt thích. Với những trẻ quá nhỏ và chưa có cách thể hiện rõ ràng, rất khó để cha mẹ có thể xác định điều này. Tuy nhiên, nếu để ý một chút, bạn sẽ dễ dàng nhận ra màu sắc trẻ yêu mến.

Với bé gái, trẻ sẽ có xu hướng thích các màu tính ấm, bắt mắt như hồng, đỏ, da cam... Ngược lại, bé trai thường chú ý đến những đồ vật mang màu lạnh như xanh da trời, xanh nước biển...

Để kích thích trẻ nói màu sắc chúng yêu thích, bạn hãy đưa trẻ đến khu vui chơi và nói cho trẻ màu của đồ vật xung quanh. Trẻ nhỏ dễ phát âm với những từ đơn, lẻ và không dấu, vì vậy, bạn nên bắt đầu bằng các hình ảnh quen thuộc như bông hoa, cái lá... để trẻ nói theo.

2/ Trò chuyện với trẻ

Chơi với trẻ là một hoạt động quan trọng không kém trong việc giúp trẻ tập ăn hay rèn ngủ. Mẹo chữa trẻ chậm nói chính là trong lúc chơi đùa, cha mẹ có thể quan sát các biểu hiện của trẻ, đồng thời chia sẻ nhằm tăng phản xạ ngôn ngữ của con.

Trò chuyện chính là “chìa khóa” để kết nối và kích thích trí tuệ cho trẻ. Hãy cho bản thân, cũng như trẻ có thêm không gian ở cạnh nhau và cùng lắng nghe điều trẻ muốn.

Để khơi gợi hứng thú cho trẻ, bạn có thể hỏi: “Mẹ chơi cùng con nhé? Con chỉ cho mẹ cách chơi nhé?” Thường xuyên dành thời gian chơi, trò chuyện và khuyến khích trẻ nói chính là cách đơn giản nhưng hiệu quả nhất để hiểu hơn về con, cũng như cho trẻ cơ hội để nói.

5 mẹo chữa trẻ chậm nói tại nhà đơn giản và hiệu quả

3/ Giúp trẻ chậm nói chơi với bạn bè

Khác với trẻ chậm nói do tự kỷ (thường thích chơi một mình), trẻ chậm nói đơn thuần vẫn có thể nói được sau một khoảng thời gian nhất định. Tuy nhiên, quá trình này sẽ mất nhiều thời gian và phụ thuộc rất lớn vào trẻ.

Mẹo chữa trẻ chậm nói tiếp theo để giúp trẻ nhanh biết nói, cũng như tăng khả năng ngôn ngữ, bạn hãy cho trẻ chơi với các bạn bằng hoặc lớn hơn 1 – 2 tuổi.

Thực tế cho thấy, trẻ nhỏ rất dễ chơi đùa và có thể làm quen với bạn mới rất nhanh, bất kể trẻ có gặp vấn đề ngôn ngữ hay không. Không chỉ nói tốt hơn, trẻ đã nói sõi sẽ giúp bạn nói chuyện cùng mình, hòa nhập và cải thiện khả năng giao tiếp.

Lưu ý, không nên cho trẻ chơi cùng các bạn hơn tuổi nhiều vì trẻ sẽ khó có thể bắt chước những câu dài hay thậm chí sợ hãi vì không quen.

4/ Cho trẻ chậm nói đi học

Thông thường, 2 tuổi là mốc thời gian có thể phát hiện được trẻ có bị chậm nói hay không. Bên cạnh việc quan sát, chú ý ở trẻ, cha mẹ cũng nên cho trẻ đi mẫu giáo sớm. Đây cũng là một trong những mẹo chữa trẻ chậm nói tưởng đơn giản nhưng lại đem lại hiệu quả ngạc nhiên trong việc thúc đẩy trẻ phát triển ngôn ngữ.

Khi cho trẻ đi mầm non, trẻ sẽ được tiếp xúc với những bạn cùng tuổi, cải thiện kỹ năng giao tiếp, học cách lắng nghe và bày tỏ. Trường mầm non còn giúp trẻ làm quen với môi trường học đường, biết quan sát và tự lập bằng các hành động cụ thể như rửa tay, đánh răng, dọn dẹp đồ chơi... Bạn cũng có thể nhờ sự giúp đỡ từ cô giáo để trẻ được quan tâm, trò chuyện nhiều hơn.

5 mẹo chữa trẻ chậm nói tại nhà đơn giản và hiệu quả

5/ Hãy để trẻ tự do chơi đùa bên ngoài

Cuộc sống bận rộn kéo theo đó là sự quan tâm, không sát sao của một bộ phận cha mẹ khi phó mặc cho cô giáo hoặc thiết bị điện tử để con chơi. Hệ quả là không ít trẻ dù đã đến tuổi nhưng nói rất ít, không biết chia sẻ, thậm chí cáu gắt và có phản ứng quá mức nếu không được đáp ứng.

Điều này lại ngược lại hoàn toàn so với những trẻ sống ở quê, khi mà con được vui chơi, trò chuyện cùng bạn mỗi ngày và ít tiếp xúc các thiết bị hiện đại. Trẻ nhỏ sống ở nông thôn cũng có sức đề kháng và hòa đồng tốt hơn.

Vậy nên, mẹo chữa trẻ chậm nói mà cha mẹ có thể áp dụng trong trường hợp này chính là nên cho trẻ ra sân tự do chơi đùa cùng bạn, vừa khơi dậy sự tò mò và thích thú về cuộc sống xung quanh, từ đó tăng khả năng giao tiếp, nói chuyện cho trẻ.

Đây là một mẹo chữa trẻ chậm nói đơn giản nhưng cực kỳ hiệu nghiệm và có tác động đến hầu hết trẻ chậm nói đơn thuần.

Tại sao phải dùng cốm bổ não cho trẻ chậm nói ?

Hiện nay, điều trị cho trẻ chậm nói chủ yếu là can thiệp hành vi, bao gồm: ngôn ngữ trị liệu, hoạt động trị liệu và chơi trị liệu. Bên cạnh đó, các mẹo chữa trẻ chậm nói tại nhà cũng có tác động đáng kể, nhất là những trường hợp chậm nói mức độ nhẹ.

Cùng với việc can thiệp bên ngoài, kết hợp sử dụng các sản phẩm hỗ trợ như thực phẩm chức năng bổ não cho trẻ chậm nói đang là **hướng đi mới trong điều trị** cho trẻ bị chậm nói. Không chỉ mang lại hiệu quả tối ưu, giải pháp này còn kích thích khả năng ngôn ngữ, giúp trẻ nhanh biết nói, tăng vốn từ ngữ và phản xạ khi giao tiếp.

Lợi ích khi dùng cốm bổ não cho trẻ chậm nói

Thực chất, cốm bổ não cho trẻ chậm nói có tác dụng như các vi chất, chất dinh dưỡng có lợi cho hoạt động chức năng của não bộ. Bởi não bộ bị ảnh hưởng là nguyên nhân chính gây chậm nói, vì vậy, bổ sung cốm bổ não sẽ giúp cân bằng, ổn định các tế bào thần kinh, từ đó tăng phản xạ ngôn ngữ và tương tác.

Trên thị trường hiện có sản phẩm cốm trí não **EARTHKIDS** giúp tăng cường chức năng não bộ, thúc đẩy khả năng giao tiếp và tương tác, giúp trẻ tập trung và nhanh biết nói.

Không chỉ cung cấp vitamin và khoáng chất thiết yếu cho sự phát triển trí não của trẻ, EARTHKIDS còn giúp tăng sức đề kháng, hỗ trợ tiêu hóa. Đây chính là lợi ích đặc biệt mà sản phẩm mang lại, đáp ứng cả chậm nói đơn thuần và các rối loạn ngôn ngữ khác.

Cốm trí não EARTHKIDS là sản phẩm giúp hỗ trợ điều trị trẻ rối loạn phổ tự kỷ, chậm nói, tăng động giảm chú ý được nghiên cứu và các chuyên gia đánh giá cao. Kết quả khẳng định: sau 3 tháng sử dụng sản phẩm kết hợp can thiệp trị liệu: khả năng ngôn ngữ của trẻ cải thiện đáng kể, giảm hành vi bất thường và các biểu hiện hiếu động quá mức.

